

УДК 575.1

**BLOOD TYPE AND RHESUS FACTOR AS MARKERS OF
SUSCEPTIBILITY TO SOME PATHOLOGIES IN IVANO-FRANKIVSK
ГРУПА КРОВІ ТА РЕЗУС ФАКТОР, ЯК МАРКЕРИ СХИЛЬНОСТІ ДО ДЕЯКИХ
ПАТОЛОГІЙ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ м. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК**

Simchuk A.P. / Сімчук А.П.

d.b.s., prof. / д.б.н., проф.

ORCID: 0000-0002-1762-144X

Shumiatska I.V. / Шум'яцька І.В.

*Vasyl Stefanyk Precarpathian National University,**Shevchenko Str., 57 Ivano-Frankivsk, 76018**Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,**Шевченка, 57, Івано-Франківськ 76018*

Анотація. Досліджували маркуючий ефект груп крові AB0 і Rh при патологіях і в нормі у чоловіків і жінок у віці від 8 до 81 років, що проживають на території м. Івано-Франківськ. Маркуючий ефект груп крові у жінок було виявлено відносно до головних болів і патологій зору. Виявлені також маркерні властивості груп крові у жінок відносно патологій шлунково-кишкового тракту.

Ключові слова: групи крові AB0, резус-фактор, патологія, генетичні маркери

Вступ.

Пошук і аналіз асоціацій різних генетичних маркерів із захворюваннями дуже актуальні та перспективні, оскільки це дає можливість судити про участь спадкових факторів у розвитку того чи іншого захворювання [1, 2]. Водночас такі дослідження дозволяють виявити серед населення групи осіб із фенотипами підвищеного ризику до окремих захворювань, а це дає можливість розробки системи профвідбору та визначення заходів профілактики.

Групова крові людини, серед інших факторів, також може бути фактором ризику розвитку у людини різних захворювань, у тому числі, таких як інфаркт міокарда та ішемічний інсульт [1, 3], патології органів дихання [4] та ін. Інтерес до проблеми породив масу досліджень у даному напрямку.

Але, отримані результати є часто достатньо суперечливими. Це породило деякий скепсис щодо прогностичної цінності генетичних маркерів схильностей до патологій. Проте, у подібних дослідженнях, зазвичай, не враховується вплив чинників довкілля.

Фенотип індивідуума, що включає серед іншого і його патології, формується під впливом генетичних та середовищних компонентів. Отже, у різних умовах середовища одні й ті самі генетичні маркери можуть мати різні прогностичні можливості. Однак, це не применшує можливості підходу, але потребує врахування специфічності та накопичення великої маси емпіричних даних. У зв'язку з цим дана робота присвячена дослідженню маркуючих можливостей груп крові щодо деяких патологій серед населення Івано-Франківська.

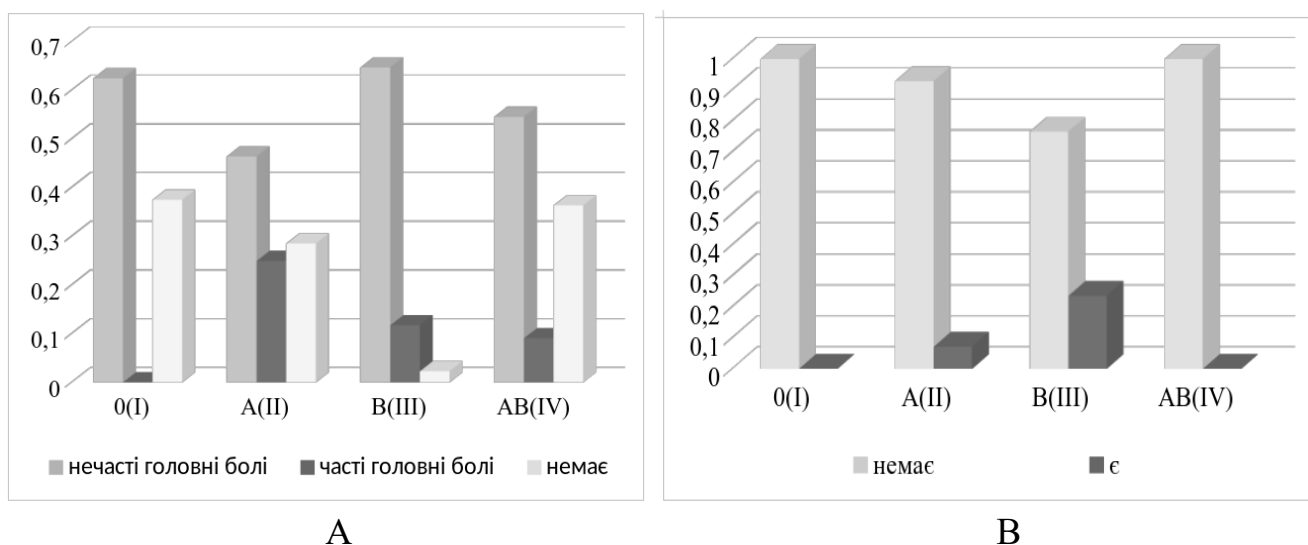
Матеріали та методи. Збір матеріалу проводили шляхом анкетування. Проаналізовано 142 анкети мешканців м. Івано-Франківськ. З них було опитано

72 жінки та 70 чоловіків. Вік опитуваних становив від 8 до 81 року. Опитування проводилось в сім'ях. Кількість сімей становила 45. Зв'язки між генетичними маркерами (група крові в системі АВ0 та резус фактор) та наявністю тієї чи іншої патології виявляли та оцінювали з використанням коефіцієнта асоціації Пірсона із використанням можливостей програми LibreOffice Calc. Вибірки чоловіків та жінок аналізували окремо. Враховували такі характеристики здоров'я та патології, як: зір, схильність до депресій, метеочутливість, головний біль, респіраторні захворювання, алергії, захворювання серцево-судинної системи та шлунково-кишкового тракту, а також відношення до алкоголю, тютюнопаління та уподобань у харчуванні.

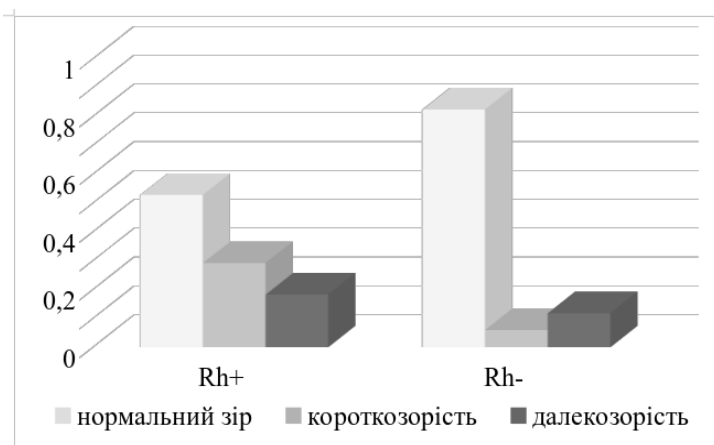
Результати та обговорення.

В результаті проведених розрахунків були встановлені зв'язки між генетичними маркерами груп крові і резус-фактору з наявністю певної патології. Нажаль достовірні результати були отримані тільки для виборки жінок. Причиною цього може бути або недостатній об'єм вибірки та низкі показники сили зв'язку даних факторів у чоловіків. Також не всі патології, чи поведінкові уподобання виявили зв'язок з маркерами що вивчалися у дослідженні. Так, групи крові достовірно асоціюються з головними болями тільки у жінок. Вони найбільш часті у жінок з II групою крові (рис. 1А). З проведених досліджень також встановлений зв'язок груп крові з шлунково-кишковими хворобами. Жінки з III групою крові більше схильні до патологій кишково-шлункового тракту (рис. 1В).

Рис. 1. Поширеність головного болю (А) та кишково-шлункових хвороб (В) серед жінок м. Івано-Франківськ з різними групами крові. Наявність частих головних болей (А) асоційована з II групою крові: $R = 0,26$; $\chi^2 = 4,73$; $df = 1$; $P < 0,05$. III група крові асоційована з кишково-шлунковими хворобами (В): $R = 0,31$; $\chi^2 = 6,73$; $df = 1$; $P < 0,01$.

Резус-фактор також проявляє певні маркуючі ефекти. Так, наприклад, короткозорість та далекозорість більш притаманна для жінок з позитивним резус-фактором на відміну від жінок з негативним резус-фактором (рис. 2).

Рис. 2. Зв'язок резус-фактору з зоровими патологіями у жінок м. Івано-Франківськ. Негативний резус фактор асоційовано з нормальним зором $R = 0,26$; $\chi^2 = 4,74$; $df = 1$; $P < 0,05$.

Дані зв'язку груп крові з тими чи іншими патологіями людини, отримані різними дослідниками, є часто суперечливими. Так, за результатами одних досліджень з хронічною обструктивною хворобою легень пов'язана група крові А(ІІ), а за даними інших – В(ІІІ) і, водночас, власники групи крові 0(І) менш за інших схильні до цієї хвороби [4, 5].

Аналогічним чином, суперечливими виявилися дані щодо зв'язку груп крові з патологіями серцево-судинної системи: за даними одних авторів [3] в зоні ризику знаходяться власники групи крові А(ІІ), а за даними інших [6] – носії групи крові В(ІІІ).

При аналізі подібних даних може скластися враження про низьку ефективність та недоцільність використовуваного підходу. Однак, слід зазначити, що дослідження проводилися в різних популяціях людини, і при цьому автори не поділяли досліджувані вибірки на статі (за винятком шахтарів). Крім того, органічні патології, як і будь-які інші фенотипічні ознаки організму, є результатом взаємодії генотипу і навколишнього середовища.

Таким чином, дані про маркуючі ефекти тих чи інших генів носять локальний характер і в межах кожної території вимагають поглибленого вивчення різних внутрішньопопуляційних угруповань. Бази подібних локально прив'язаних даних, безумовно, будуть дуже корисні для прогнозів захворюваності населення.

Висновки.

Загальний аналіз деяких фенотипічних ознак та генетичних маркерів дозволив встановити їхній статистично значимий зв'язок з певними патологіями серед жінок м. Івано-Франківськ. Головні болі найбільш часті у жінок з ІІ групою крові, а жінки з ІІІ групою крові більше схильні до патологій кишково-шлункового тракту. Негативний резус фактор асоційований у жінок з нормальним зором. Дані про маркеруючі ефекти генетичних маркерів, як правило, носять локальний характер і в межах іншої популяції можуть відрізнятися під впливом інших зовнішніх факторів. Тобто вони потребують поглибленого вивчення по відношенню різних внутрішньопопуляційних факторів.

Література:

1. Дранник Г.Н., Дизик Г.М. Генетические системы крови человека и болезни. — К: Здоровье. — 1990. — 197 с.
2. Кузнецов М.Ф., Артамонова В.Г. Генетический скрининг маркеров индивидуальной чувствительности к действию биологических факторов // Медицина труда и промышленная экология. — 1993.— № 9-10. — С. 12-15.
3. Чиныбаева А.А. Распределение эритроцитарных антигенов у больных с церебральным инсультом // Журнал Неврологии и Психиатрии. — 2005. — №13. — С. 55-57.
4. Семёнова Н.С., Балабина Н.М. Факторы риска развития хронической обструктивной болезни легких // Сибирский медицинский журнал. — 2007. — №5. — С. 8-11.
5. Романцов М.Г., Ботвиньева В.В. Часто болеющие дети – актуальные аспекты повторной респираторной заболеваемости. – М., 1996. – 90 с.
6. Голубков В.В. К вопросу о зависимости риска развития ишемического инсульта от группы крови по системе АВ0 // Журнал научных публикаций аспирантов и докторантов. – 2012. – № 6. – С. 92-94.

References:

1. Drannik G.N., Dizik G.M. Geneticheskije sistemi krovi cheloveka I bolezni. - K: Zdorov'e. - 1990. -197 s.
2. Kuznetsov M.F., Artamonova V.G. Geneticheskij skringing markerov individualnoj chuvstvitelnosti k dejstvu biologicheskikh faktorov // Meditsina truda I promishlennaja ekologiya. - 1993. - N 9-10. - S. 12-15.
3. Chinibaeva A.A. Raspredelenije eritrotsitarnih antigenov u bolnih s tserebralnim insultom // Zhurnal Nevrologii i Psihiatrii. - 2005. - N13. S. 55-57.
4. Semenova M.G., Balabina N.M. Faktori riska razvitija hronicheskoy obstruktivnoj bolezni legkih // Sibirskij meditsinskij zhurnal. - 2007. - N5. - S. 8-11.
5. Romantsov M.G., Botvin'eva V.V. Chasto boleuschie deti – aktualnie aspekti povtornoj respiratornoj zaboлеваemosti. - M., 1996. - 90 s.
6. Golubkov V.V. K voprosu o zavisimosti riska razvitia ishemicheskogo insulta ot gruppi krovi po systeme AB0 // Zhurnal nauchnih publikatsij aspirantov i doctorantov. - 2012. - N6. - S. 92-94.

Abstract. The marking effect of AB0 and Rh blood types were investigated at pathologies and in a norm among the men and women in age from 8 to 81 years, resident in territory of Ivano-Frankivsk city. The marking effect for blood types in women were found in regard to head pains and eye pathologies. Besides, the blood types were found to mark gastro-enteric pathologies in women.

Keywords: blood of AB0 types, rhesus-factor, pathology, genetic markers

Статтю відправлено: 23.01.2022 г.
© Сімчук А.П., Шум'яцька І.В.